

Місячний Економічний Моніторинг України

- Президент підписав четвертий указ про розпуск Верховної Ради.
- Приріст реального ВВП у першому півріччі залишився на рівні 7,9% дпр.
- Дефіцит рахунку поточних операцій зріс до 1,9 млрд. доларів США (3,2% від ВВП) протягом січня-червня 2007 р.
- Національна комісія регулювання зв'язку змінила підпорядкування.
- Вперше з початку року Державний бюджет було зведено з дефіцитом на рівні 2,6 млрд. грн. (0,9% від ВВП)
- Конституційний Суд відновив соціальні пільги відмінні законом про Державний бюджет на 2007 р.
- Інфляція прискорилась до 13,5% дпр у липні.

**№8 (82)
серпень
2007**

Населення: 46,7 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 26%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 24%
Експорт: Росія 23%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 31%, ЄС 35%

Політика: Президент підписав четвертий указ про розпуск Верховної Ради

Протягом липня ні Центральна виборча комісія, ні Конституційний Суд не визначилися щодо легітимності дострокових парламентських виборів. Конституційний Суд розпочав розгляд конституційності третього указу Президента про розпуск Верховної Ради, однак у середині липня судді пішли у відпустку. Спроба Голови Верховної Ради Олександра Мороза скликати спеціальну сесію виявилася невдалою, оскільки депутати від Партії регіонів відмовилися брати в ній участь.

За цих умов 31 липня Президент видав четвертий указ про розпуск Верховної Ради, щоб гарантувати дострокові вибори. Цього разу Президент обґрунтував розпуск нелегітимністю Верховної Ради, оскільки до складу останньої входить менше двох третин від її конституційного складу і число депутатів не може бути поновлене до потрібної кількості. На початку серпня провідні політичні сили вже провели свої з'їзди і затвердили остаточні виборчі списки.

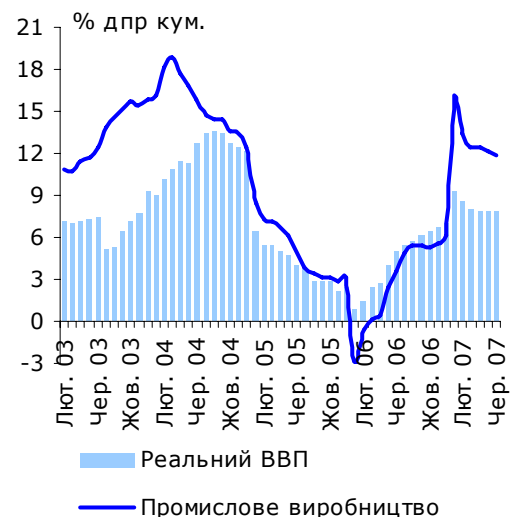
У липні Кабінет Міністрів ухвалив власний Регламент. Відповідно до нових правил, Прем'єр-міністр та віце-прем'єр-міністри зміцнюють свої повноваження за рахунок міністрів. Відтепер, уряд розглядатиме лише проекти, попередньо ухвалені урядовими комітетами під керівництвом Прем'єр-міністра чи віце-прем'єр-міністрів. Ці зміни централізують політичну владу та можуть стимулювати корупцію.

Реальний сектор: за перше півріччя зростання реального ВВП залишилось на рівні 7,9%

За даними Держкомстату, у першому півріччі 2007 року зростання реального ВВП залишилось на рівні 7,9% дпр, підтримуване зростанням переробної промисловості, торгівлі та будівництва. Особливістю економічного розвитку у червні стало прискорене зростання доданої вартості у сільському господарстві, яке відбулося після кількомісячного уповільнення. Так, за січень-червень приріст у сільському господарстві становив 5,7% дпр, порівняно з 2,3% дпр за перші п'ять місяців цього року. Головною причиною став ранній збір врожаю зернових, зумовлений цьогорічною весняною засухою. Тому можна очікувати, що прискорення зростання доданої вартості у сільському господарстві швидко припиниться.

З боку попиту зростання відбувалося за рахунок високого внутрішнього приватного попиту. За даними Держкомстату, у першому кварталі 2007 року реальне споживання домогосподарств зросло на 14,7% дпр, тим самим продовживши тенденцію останніх років. Споживання збільшилось за рахунок

Промислове виробництво та зростання реального ВВП

Джерело: Держкомстат

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

стабільного підвищення доходів домогосподарств та нарощування обсягів споживчих кредитів.

Зростання внутрішнього попиту стимулювало імпорт товарів і послуг, що зріс на 12,9% дпр в реальному вимірі та перевищив зростання експорту (4,9% дпр). Валове нагромадження основного капіталу у першому кварталі збільшилось на 24,4% дпр і, ймовірно, зростатиме надалі, підтримуване конкуренцією та необхідністю пристосування до високих цін на енергоресурси.

У першому півріччі промислове виробництво збільшилось на 11,8% дпр. Провідним сектором залишалось машинобудування, зокрема виробництво транспортних засобів та устаткування. Останнє зросло на 30,6% дпр протягом січня-червня, що навіть більше, ніж за попередній місяць. Розвиток цього сектору забезпечується високим попитом на інвестиційні товари та товари тривалого користування як в Україні, так і в інших країнах СНД.

Галузеві тенденції: Змінено підпорядкування Національної комісії регулювання зв'язку

Зв'язок. Положення прийняте у липні змінює підпорядкування Національної комісії регулювання зв'язку. Раніше Комісія формувалась Президентом, а Кабінет Міністрів координував її діяльність, однак зміни уповноважують Уряд призначати членів та голову Комісії. Таким чином, ухвалений документ ставить під сумнів незалежність регуляторного органу і створює підґрунтя для урядового втручання у діяльність Комісії. Водночас, Положення суперечить чинному законодавству про телекомунікації, що може до породити суперечності у трактуванні повноважень Комісії та зашкодити ефективності роботи останньої.

Транспорт. У липні було підписано дві важливі кредитні угоди у транспортному секторі. По-перше, Європейський інвестиційний банк (ЄІБ) надав позику у 200 млн. євро Державній службі автомобільних доріг "Укравтодору" для реконструкції дороги М-06 — основного шляху між Україною та ЄС. По-друге, державний монополіст з залізничних перевезень "Укрзалізниця" отримала 550 млн. дол. синдикованого кредиту від Barclays Capital Bank на оновлення рухомого складу та завершення будівництва мосту через р. Дніпро. Транспортна інфраструктура безперечно потребує додаткових інвестицій, однак ефективність проектів значною мірою залежить від прозорості використання цих коштів.

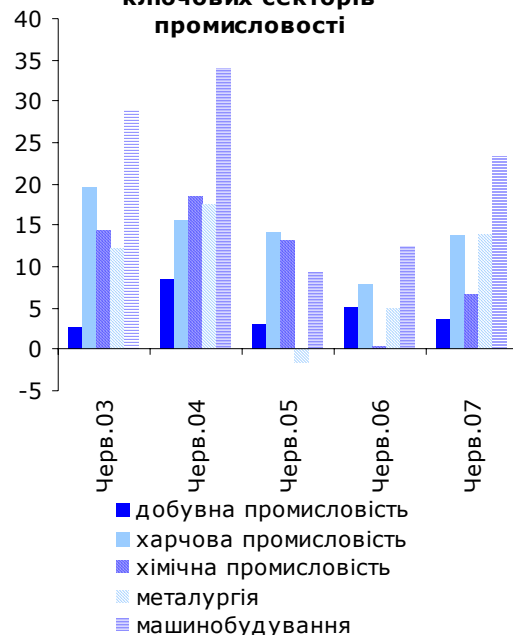
Зовнішній сектор: Дефіцит рахунку поточних операцій збільшився у першому півріччі

За попередніми оцінками НБУ, у першому півріччі 2007 року дефіцит рахунку поточних операцій склав 1,9 млрд. дол. США (3,2% від ВВП) за рахунок від'ємного сальдо балансу торгівлі товарами у розмірі 3,1 млрд. дол. та скорочення рахунку торгівлі послугами до 0,5 млрд. дол. США.

Експорт та імпорт товарів збільшились відповідно на 32,4% дпр та 33,0% дпр у доларовому еквіваленті. Високим темпам зростання експорту сприяли світові ціни на метал, підвищення зовнішнього попиту на товари українського машинобудування, а також відновлення зростання сільськогосподарського експорту. Останнє пояснюється червневим експортом зернових, оскільки старі квоти відмінили у травні, а нові було запроваджено лише з 1 липня. Зростання внутрішнього попиту сприяло збільшенню імпорту продукції машинобудування та мінеральних продуктів. Зростання імпорту послуг перевищило зростання експорту (25,2% дпр та 16,9% дпр відповідно), що скоротило відповідний баланс торгівлі послугами.

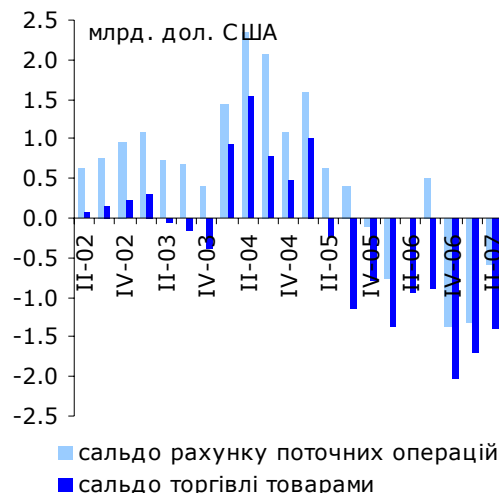
Однак, дефіцит поточного рахунку і досі можна оцінити як стабільний, оскільки він перебивається притоком довгострокових ресурсів. Фінансовий рахунок за перше півріччя склав 5,5 млрд. дол. США, що дозволило компенсувати торговельний дефіцит та збільшити міжнародні резерви НБУ на 3,7 млрд. дол. Чистий притік прямих іноземних інвестицій за січень-червень склав 2,7

Динаміка виробництва ключових секторів промисловості

Джерело: Держ комстат

Сальдо рахунку поточних операцій та торгівлі товарами

Джерело: НБУ

* Попередня оцінка НБУ для 2 кв. 2007 року

млрд. дол. США, найпривабливішим для іноземців залишався банківський сектор.

Фіскальна політика: Вперше з початку року Державний бюджет було зведено з дефіцитом на рівні 2,6 млрд. грн. (0,9% від ВВП)

У першому півріччі 2007 року доходи Державного бюджету було перевиконано на 4,6%. Зокрема, надходження від податку на прибуток підприємств були вищими на 9,9%, завдяки швидкому зростанню прибутків підприємств. Як і в попередньому періоді, великі обсяги ПДВ на імпорт забезпечили надходження від ПДВ на 2,7% вищі за заплановані. Водночас, ПДВ на вітчизняну продукцію було зібрано на 3,6% менше, ніж прогнозувалось. Державне казначейство також отримало додаткові надходження від розподілу прибутку державних підприємств, які на 86,8% перевищили план. Виконання видаткової частини Державного бюджету покращилось до 92,5% плану. Як результат, у червні Державний бюджет був зведений з дефіцитом у розмірі 2,6 млрд. грн. (0,9% від ВВП).

Соціальна політика: Конституційний Суд поновив числені пільги

У липні Конституційний Суд України оприлюднив своє рішення про визнання неконституційними ряду положень Державного бюджету на 2007 рік. Передусім це стосується статей бюджету, які скасували пільги працівникам бюджетних установ та військовослужбовцям, зменшили виплати ветеранам війни, обмежили пенсійні виплати особам до-пенсійного віку тощо. Це рішення поновило числені пільги, призупинені Законом про Державний бюджет на 2007 рік. За оцінками Уряду, виконання рішення Конституційного суду потребуватиме додаткових 70 млрд. грн. (44,5% від доходів Державного бюджету у 2007 році), що робить його виконання фактично неможливим. Цей конфлікт свідчить про існування глибокої проблеми системи соціального захисту, з надмірною кількістю переважно нецільових пільг. Система потребує реформування, шляхом встановлення адресної допомоги і зменшення бюрократичних процедур.

Монетарна політика: Інфляція прискорилась до 13,5% дпр у липні

У липні інфляція незначно прискорилась до рівня 13,5% дпр, оскільки основну зміну цін на сезонні продукти було враховано у червневому індексі, ціни на хліб регулювалися, а ціни на бензин залишалися незмінними.

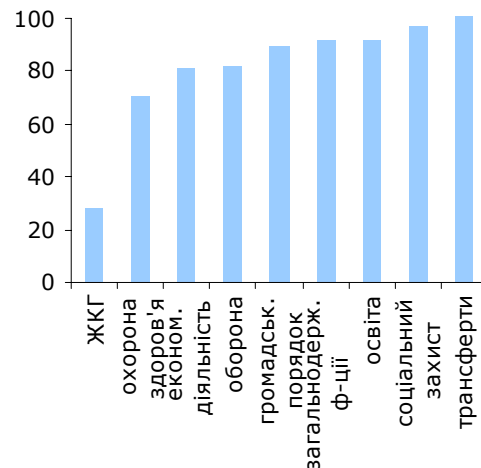
Монетарна база у липні зросла на 40,6% дпр, а грошова маса збільшилась на 43,2% дпр, оскільки притік іноземного капіталу залишався високим, а НБУ продовжив інтервенції на міжбанківському ринку. У липні міжнародні резерви НБУ збільшилися на 1.1 млрд. доларів США і склали 27,3 млрд. дол. США. Очікується, що притік іноземного капіталу і надалі чинитиме тиск на обмінний курс.

Фінансові ринки: Іноземці купують українську фондову біржу

Фондовий ринок. Антимонопольний комітет дозволив Російській фондовій біржі "РТС" купити акції української фондової біржі "Інекс". Зараз лєвова частка торгівлі цінними паперами в Україні проводиться на ПФТС. Відповідно, прихід росіян у цей сегмент можна вважати стратегічним. Угода свідчить про зростання інтересу іноземних інвесторів до українського фондового ринку. Вихід російської біржі має підвищити ліквідність ринку завдяки впровадженню нових технологій, таких як торгівля в режимі *on-line*, поставка проти платежу тощо.

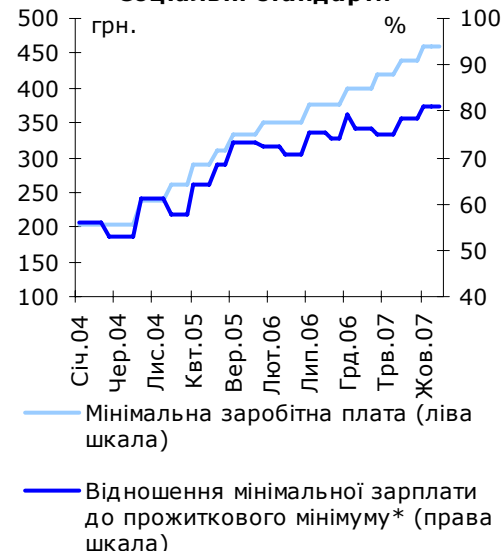
Банківський сектор. За даними НБУ, за перше півріччя поточного року активи банківської системи зросли на 72,9%, переважно завдяки збільшенню обсягів кредитування. Водночас,

Видатки державного бюджету у першому півріччі 2007 року

Джерело: Держ авне казначейство

Соціальні стандарти

Джерело: законодавство України

* Прожитковий мінімум для працездатних осіб

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

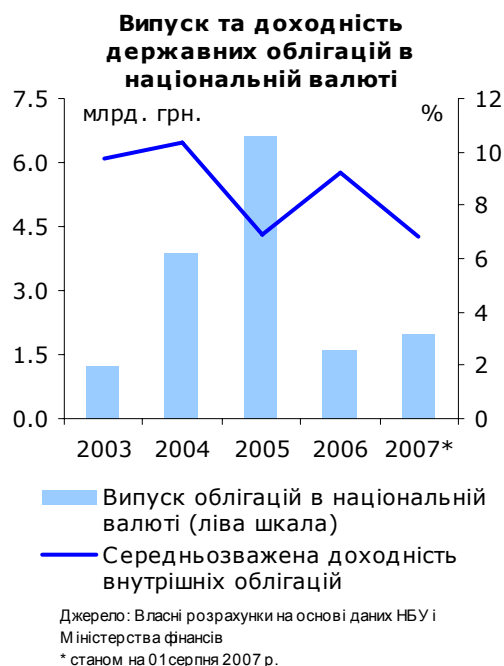

Джерело: Держ комстат, НБУ

частка споживчих кредитів зменшилася, що свідчить про більшу зацікавленість банків у кредитуванні бізнесу, яка має позитивно вплинути на розвиток реального сектору.

Державний борг. У липні Міністерство фінансів продовжувало залучати кошти на внутрішньому ринку. Протягом місяця було проведено чотири розміщення ОВДП на загальну суму 1,3 млрд. грн. (35% запланованих на 2007 рік внутрішніх запозичень). Облігації зі строком погашення 1,5-4 роки були продані із середньозваженою доходністю 6,5%-7,0%. Попит на державні облігації на внутрішньому ринку зростає. Якщо в червні трирічні облігації з доходністю 7,7% не користувалися попитом, то в липні їх продали з доходністю 6,5%-6,6%. Частково ситуація пояснюється очікуванням ревальвації гривні у світлі значного притоку капіталу, а також інтересом банків до державних облігацій, використовуваних в отриманні рефінансування НБУ.

Економічні Тенденції		ІІкв 06	ІVкв 06	Ікв 07	ІІкв 07	Квт.	Трв.	Чер.	Лип.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	6,9	9,5	8,0	...	7,6	7,7	7,8	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	6,1	7,1	8,0	...	7,9	7,9	7,9	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	5,5	6,2	12,5	...	12,5	12,1	11,8	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	-2,8	0,4	5,0	...	3,4	2,4	6,3	...
ІСЦ	% дпр	9,1	11,6	10,1	13,0	10,5	10,6	13,0	13,5
ІВЦ	% дпр	10,7	14,4	17,9	20,6	18,7	20,2	20,6	21,2
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	10,7	13,2	32,4	32,4 ^e	35,3"	34,4"
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	19,8	22,0	32,0	33,0 ^e	35,9"	35,0"
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-2,93	-5,19	-1,75	-3,10 ^e	-2,98"	-3,75"
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	-0,32	-1,62	-1,31	-1,90 ^e	x	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-0,4	-1,5	-5,0	-3,2 ^e	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	19,1	22,3	22,9	25,9	23,5	24,7	25,9	27,3
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	20,3	17,5	27,7	38,4	27,7	36,9	38,4	40,6
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,6	15,1	14,0	14,1	14,1	13,4	14,1	13,9
Обмінний курс, середній	дол. США	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,43	6,67	6,62	6,81	6,81	6,83	6,77	6,90

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

^e Попередня оцінка, опублікована НБУ

Основні Економічні Показники		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Номинальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	537,7
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,3	38,0	42,4	50,1	65,0	86,2	106,5
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	35,4	15,7	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24	42,6	7,5	13,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 ^o	1,2 ^{oo}	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 ^o	3,8 ^{oo}	3,74	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5
Чисті прями іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,09	1,48	3,09	4,42	6,94	9,52	19,39	22,26
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,9
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,0	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	15,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,9
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12	5,05
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40	6,32
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97	6,65

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, ІFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

^o Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована

^{oo} Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована

Скорочення

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно